

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 172 din 19.02.2020

Dosar nr: 187/ 2019

Petiția nr: 1.601/ 28.03.2019

Petenți:

Reclamat: Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu București, prin reprezentant legal
Consiliul de administrație al Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu București,
prin reprezentant legal

Obiect: notarea fiului petenților, diagnosticat cu sindromul Asperger, cu nota 2 la
purtare

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petenților

1.

Numele și sediul părții reclamate/martorilor

3. Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu cu sediul în București, Sector 6, B-dul Iuliu
Maniu nr. 15

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Prin adresa nr. 1.601 din data de 28.03.2019, petenții sesizează Consiliul cu privire la
faptul că fiul lor, diagnosticat de la vârsta de 3 ani cu sindromul Asperger, a fost sancționat de
către conducerea școlii, în data de 31.01.2019, cu mustrare scrisă și scăderea notei la
purtare pentru abatere disciplinară, fiindu-i acordată nota 2 la purtare pe semestrul I al anului
școlar 2018-2019.

III. Procedura de citare

5. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor
formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru
Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

6. Prin adresa nr. 1.601/15.04.2019 au fost citați petenții, iar prin adresa nr. 2.108/15.04.2019 a fost citată partea reclamată pentru data de 14.05.2019 (filele 17-18 la dosar).

7. La termenul din data de 14.05.2019 petenta a fost prezentă la audieri, procedură legal îndeplinită. S-a dispus realizarea unei investigații în vederea clarificării aspectelor sesizate în petiție, prin care au fost solicitate:

- discuții cu directorul Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu, diriginta clasei a IX-a B, profesoara de chimie și membrii Consiliului de administrație al liceului;

- precizarea propriilor concluzii ale agenților constatați ai CNCD, cu privire la faptele constatate prin acțiunea de investigare.

8. Prin adresa nr. 5853/ 04.10.2019, s-a solicitat punct de vedere de la Ministerul Educației Naționale, Inspectoratul Școlar al Municipiului București și Inspectoratul Școlar al Municipiului București Sector 6.

9. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

10. Prin adresa nr. 1.601 din data de 28.03.2019, petenții sesizează Consiliul cu privire la faptul că fiul lor, diagnosticat de la vârsta de 3 ani cu sindromul Asperger, a fost sancționat cu muștrare scrisă și scăderea notei la purtare pentru abatere disciplinară, sancțiune realizată de Consiliul profesoral al Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu București. Petenții consideră că măsura disciplinară a fost luată de către conducerea liceului neîndreptățit, în mod abuziv și discriminatoriu, fără a fi respectate prevederile legale în vigoare (filele 1 – 16 la dosar).

11. În fapt, petenții au prezentat conducerii și psihologului liceului, încă din primele zile ale semestrului I an școlar 2018-2019, faptul că fiul lor, elev în clasa a IX-a la Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu, este diagnosticat cu sindromul Asperger, acesta având o sensibilitate ridicată psihică și emoțională la anumiți factori externi nepotrivii dar, și o inteligență extrem de ridicată conform evaluării psihologice IQ 140 – test Raven. Totodată, au depus la conducerea liceului și setul de documente medicale care atestă această afecțiune psihologică, precum și faptul că elevul este diagnosticat cu acest sindrom de la vârsta de 3 ani (filele 8-12 la dosar).

12. Din fișa de evaluare psihologică în vederea încadrării în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale și a planificării beneficiilor, serviciilor și intervențiilor pentru copilul cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale, emisă la data de 04.10.2018 de către Asociația pentru Recuperarea copiilor cu autism și deficit de atenție, la profilul psihologic se menționează că este un adolescent cu inteligență superioară, dar cu o empatie scăzută, tendințe de izolare sociale, dominat încă de fixații, stereotipii și convulsii, incapabil încă să realizeze activitățile specifice vârstei și să evite pericolele, având nevoie de susținere permanentă și de prezența unui adult pentru medierea relației cu cei din jur. Totodată, în planul de abilitare-reabilitare a copilului se recomandă continuarea participării fără însoțitor (dar cu păstrarea în permanență a legăturii cu cadrele didactice și cu susținerea interacțiunii sociale cu grupul de egali) a adolescentului la activitățile liceului de masă și urmărirea dezvoltării atenției în mediul social, participării adecvate la activitățile de grup, facilitarea și

încurajarea interacțiunii cu grupul de egali, înțelegerea și respectarea regulilor sociale, dezvoltarea capacității de a învăța de la grupul de egali, descreșterea comportamentelor neadecvate, a crizelor care apar la neîmplinirea fixațiilor (filele 9-12 la dosar).

13. Prin adresa nr. 1696/23.11.2018, conducerea liceului a anunțat petenții că fiul acestora a avut un incident în incinta școlii cu un coleg din clasa a X-a, altercație în urma căreia fiul lor l-a trântit și l-a mușcat superficial de picior pe elevul din clasa a X-a (fila 4 la dosar).

14. Petenții au răspuns conducerii școlii, prin adresa înregistrată cu nr. 1755/10.12.2018, și au solicitat efectuarea unor investigații pentru a afla numele elevilor din clasa a X-a care îl hărțuiesc pe fiul acestora, menționând că acesta este supus la numeroase hărțuiri fizice și psihice de câțiva elevi ai liceului, inclusiv prin intermediul mesajelor pe telefon. Totodată, petenții au asigurat conducerea școlii de implicarea lor nemijlocită în vederea evitării formelor de violență fizică și verbală și pentru ca lucrurile să revină la normal în ceea ce privește formele de provocare și discriminare la care este supus fiul lor. Răspunsul primit de petenți, în data de 04.02.2019, a fost o comunicare din partea conducerii școlii prin care li se arată că investigațiile se fac atunci când este cazul și sunt exclusiv pentru uzul intern al liceului (fila 15 la dosar).

15. În data de 31.01.2019, conducerea liceului a înștiințat petenții asupra faptului că fiul acestora, a fost sancționat cu mustrare scrisă și scăderea notei la purtare pentru abatere disciplinară, adresa nr. 174/31.01.2019. Această înștiințare s-a făcut fără a fi comunicat atașamentul privind mustrarea scrisă și fără să se menționeze în ce constă respectiva abatere disciplinară. De asemenea, nu a fost dată nicio explicație sau motivare legală a deciziei luate de către Consiliul profesoral al liceului cu privire la sancțiunea aplicată în urma căreia elevului i s-a acordat nota 2 la purtare pentru perioada aferentă semestrului I al anului școlar 2018-2019 (fila 5 la dosar).

16. Petenții menționează că au mers de nenumărate ori la liceu și au ținut legătura permanentă cu cadrele didactice însă, în toată această perioadă nu au avut cunoștință despre aspectul privind sancțiunea disciplinară aplicată fiului lor.

17. Petenții au făcut contestație împotriva deciziei Consiliului profesoral al liceului, în care au enumerat atât motivele cât și argumentarea acestora în concordanță cu prevederile legale în vigoare, contestație depusă la secretariatul liceului cu nr. 128/ 04.02.2019. Răspunsul la contestație a fost primit în data de 18.03.2019 iar conducerea liceului a comunicat că, în urma analizei contestației, s-a hotărât respingerea acesteia (fila 6 la dosar).

18. În drept, petenții consideră că modul în care s-a procedat la acordarea notei 2 la purtare pentru fiul lor a semănat cu o acțiune concertată, pe ascuns și în grabă, iar măsura disciplinară a fost luată neîndreptățit, în mod abuziv și discriminatoriu, cu încălcarea prevederilor legale inclusiv a prevederilor art.1 și 2 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, R1.

19. În susținerea celor declarate în scris de către petenți, la dosar au fost depuse înscrisuri ce conțin atât corespondența cu conducerea Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu cât și documente medicale și situația școlară a elevului în clasele V-VIII și în cursul semestrului I al anului școlar 2018-2019, inclusiv anexa cuprinzând sancțiunile aplicate elevilor pentru abateri disciplinare (filele 4-16 și filele 21-26).

20. De asemenea, prin adresa înregistrată cu nr. 2628/ 15.05.2019, petenții au depus la dosar, în completarea susținerilor făcute, documente care atestă sesizările făcute către

Inspectoratul Școlar Sector 6, Inspectoratul Școlar al Municipiului București și Ministerul Educației Naționale, precum și răspunsul Inspectoratului Școlar al Municipiului București (filele 28 – 34 la dosar).

Suștinerea părții reclamate

Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu, prin Director,

21. Prin adresa nr. 531/13.05.2019 (filele 78-89 la dosar) partea reclamată depune Note scrise prin care se arată următoarele:

a) Sancționarea elevului a rezultat în urma abaterilor disciplinare grave și repetate iar aplicarea sancțiunii a fost făcută cu respectarea îndeaproape a Capitolului IV denumit Sancționarea elevilor din Ordinul MENCS nr. 4742/ 2016 – Statutul elevului; amânarea sancțiunii s-a datorat problemelor de sănătate pe care elevul le are și s-a încercat de fiecare dată aplanarea conflictelor pe care le-a generat sau în care ajungea să fie implicat (fila 35 la dosar);

b) În cursul primului semestru al anului școlar 2018-2019, în cadrul liceului au avut loc mai multe incidente/ altercații între elevul și alți elevi din cadrul școlii (a amenințat o colega ca îi va băga un pix pe gât dacă nu vorbește cu el, a avut o reacție violentă asupra unui coleg care l-a atins pe umăr și pe care l-a jignit folosind un limbaj vulgar, a reacționat violent în preajma colegilor, iar în unul din cazuri un elev a fost mușcat și un altul a fost lovit puternic cu palma pe spate de către elevul).

Până la sfârșitul semestrului I au urmat alte incidente asemănătoare, colegii elevului SCDA fiind scuipați, mușcați, zgâriați, speriați, înspăimântați de comportamentul agresiv al acestuia, el având un limbaj vulgar chiar și în prezența directorului adjunct al unității de învățământ.

c) Aceste situații au fost expuse, de asemenea, și în: declarația înregistrată în cadrul unității de învățământ (nr. 1695-2/22.11.2018), raportul școlii privind incidentul din data de 22.11.2019 (înregistrat cu nr. 695-1), procesul verbal din data de 22.11.2018 emis cu ocazia discuției avute cu tatăl elevului în urma incidentului produs în acea zi, sesizări, declarații, nota de relație înregistrată cu nr. 366/ 22.03.2019;

d) Pe parcursul întregului semestru, unitatea de învățământ a încercat să ajute la integrarea în colectiv a elevului și să aplaneze aceste conflicte încercând să îi facă pe cei afectați să înțeleagă că elevul reacționează în acest fel din cauza problemelor de sănătate; în plus, în cadrul primei ședințe cu părinții a clasei a IX-a B din data de 25.09.2018, s-a discutat situația elevului iar unitatea de învățământ a apelat la înțelegerea părinților. Părinții elevilor din clasa a IX-a B au manifestat înțelegere și au promis sprijinul lor pentru a putea face cât mai ușoară integrarea elevului în cadrul clasei.

Și în cadrul orei de chimie au avut loc două incidente provocate de către elev iar profesoara de chimie a manifestat înțelegere și nu a cerut sancțiuni pe măsura comportamentului elevului, din înțelegere pentru situația medicală a acestuia (fila 37 la dosar).

e) Mama elevului a fost informată permanent de către diriginta clasei despre comportamentul agresiv al fiului său iar părinții au luat cunoștință de toate incidentele provocate de către fiul acestora, incidentul din data de 22.11.2018 fiind cel mai grav, s-a soldat cu implicarea Secției 22 Poliție;

f) Referitor la problemele de sănătate ale elevului se menționează faptul că părinții acestuia au informat unitatea de învățământ că fiul lor este diagnosticat cu sindromul Asperger însă au oferit detalii insuficiente în legătură cu problemele de sănătate ale fiului lor iar unitatea de învățământ s-a văzut pusă într-o postură dificilă în gestionarea acestei situații. Părinții nu au făcut în timp util demersurile necesare pentru obținerea unui certificat CES deși au fost sfătuiți permanent de către consilierul școlar în această privință (fila 37 la dosar).

g) Unitatea de învățământ a primit, în cursul lunii octombrie 2018, o fișă de evaluare psihologică în vederea încadrării în grad de handicap, aceasta fiind emisă în data de 04.10.2018 iar documentul a fost primit de conducerea liceului după ce deja începuseră să aibă loc unele din incidentele menționate anterior. În fișa de evaluare psihologică este menționat, în repetate rânduri, faptul că este necesară supravegherea permanentă a elevului SCDA din cauza pericolului de a se vătăma pe sine sau pe alții, precum și faptul că poate reacționa când oamenii din jur folosesc cuvinte pe care el le refuză.

i) La finalul semestrului I, conducerea liceului a făcut bilanțul tuturor situațiilor create sau în care a fost implicat elevul, inclusiv situația care a dus la implicarea Secției 22 Poliție, și s-a ajuns la concluzia că sancțiunea nu mai poate fi amânată.

Drept urmare, la întâlnirea Consiliului profesoral din data de 01.02.2019, în urma prezentării tuturor situațiilor apărute de-a lungul semestrului I, a fost dată mustrarea scrisă pentru abaterile disciplinare repetate și s-a stabilit nota 2 la purtare pentru elevul SCDA.

j) Conform prevederilor art. 1, lit. l) și j) din Ordinul MENCS nr. 4742/ 2016, elevilor le este interzis să aibă comportamente jignitoare, indecente, de intimidare, să manifeste violență în limbaj și în comportament față de colegi și față de personalul unității de învățământ, să instige și să participe la acte de violență în incinta școlii sau în afara ei.

22. La dosar au fost depuse mai multe înscrisuri de către partea reclamată, în susținerea celor declarate și menționate în Notele scrise, respectiv: declarații ale elevilor, profesorilor și elevilor, comunicări scrise cu părinții elevului și cu Secția 22 Poliție, Regulamentul de organizare și funcționare al Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu (filele 39-77, respectiv 82-120 la dosar).

23. Prin adresa nr. 5853/ 04.10.2019 s-a solicitat un punct de vedere de la Ministerul Educației Naționale, de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București și de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București – Sector 6.

Ministerul Educației Naționale – prin Inspectoratul Școlar al Municipiului București a răspuns prin adresele nr. 23233/17.10.2019 și nr. 25952/15.11.2019 comunicând că, urmare a analizei și verificării aspectelor semnalate la Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu din București, s-au constatat următoarele:

- Din analiza documentelor, respectiv: nota de relații înregistrată cu nr. 523/08.05.2019 la serviciul secretariat al Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu, declarații ale cadrelor didactice, ale elevului agresat și ale mamei acestuia, se poate trage concluzia că elevul din clasa a X-a a fost agresat de către în data de 22.11.2019, menționându-se faptul că acest elev a agresat fizic mai mulți elevi;
- Cadrele didactice aduc la cunoștința părinților elevului și conducerii unității de învățământ, comportamentul agresiv al elevului dar și faptul că elevii clasei a IX-a B,

precum și întreg corpul profesoral manifestă înțelegere, sprijin și toleranță față de atitudinea elevului în cauză;

- Se precizează însă, că atitudinea elevului față de colegi perturbă actul instructiv-educativ și că violența verbală și fizică a elevului nu pot fi ignorate sau neglijate. Există, de asemenea, cererea din data de 26.11.2019, a dirigintei clasei, prin care se solicită sancționarea elevului cu mustrare scrisă și scăderea notei la purtare pentru abateri disciplinare;
- Din procesul verbal al Consiliului profesoral ce a avut loc în data de 01.02.2019 reiese faptul că 36 de cadre didactice au fost de acord cu acordarea notei la purtare pentru elevul SCDA, iar alți 3 profesori s-au abținut. Totodată, din procesul verbal al Consiliului de administrație din data de 07.02.2019 reiese faptul că acesta a respins contestația depusă de părinții elevului, respectiv petenții în speță;
- Sancționarea elevului SCDA cu nota scăzută la purtare a rezultat în urma abaterilor disciplinare grave și repetate ale acestui elev, care contravin prevederilor din Regulamentul de organizare și funcționare al Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu, ținând seama de Regulamentul cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, aprobat prin Ordinul ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. 5.079/2016;
- Conform OMENCȘ nr. 5079/2016 și OMEN nr. 3027/2018 – Regulamentul cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, art. 6, alin (3) prevede că fiecare unitate de învățământ cu personalitate juridică are conducere, personal și buget proprii, dispunând, în limitele și condițiile prevăzute de legislația în vigoare, de autonomie instituțională și decizională.
Conform prevederilor Regulamentului de organizare și funcționare a Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu, Consiliul profesoral hotărăște asupra tipului de sancțiune disciplinară aplicată elevilor care săvârșesc abateri (art. 58, lit f) și validează notele la purtare mai mici de 7 (art. 58, lit h).
Consiliul profesoral al Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu a hotărât, în data de 01.02.2019, asupra sancțiunii disciplinare pentru elevul SCDA.
- Se menționează faptul că, pentru semestrul al II-lea, nemaivând nicio sancțiune disciplinară, elevul SCDA a obținut nota 10 la purtare.

Raportul echipei de investigații a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (filele 131-149 la dosar)

24. Constatările echipei de investigație în urma controlului efectuat:

Conducerea Liceului Tudor Vladimirescu a dat curs unei serii de discuții și informări cu privire la diagnosticul elevului SCDA, imediat ce a intrat în posesia certificatului medical nr. 330 din data de 26.09.2018 (cu diagnosticul tulburare de dezvoltare psihologică Sindrom Asperger), eliberat de Centrul medical Hipomed Care și a Fișei de evaluare psihologică în vederea încadrării în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale și a planificării beneficiilor, serviciilor și intervențiilor pentru copilul cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale, eliberată în data de 04.10.2018 de către unitatea sanitară Asociația pentru

Recuperarea Copiilor cu autism și deficit de atenție; discuțiile au avut loc pe mai multe paliere (cu profesorii clasei a IX-a B, cu părinții elevilor clasei a IX-a B, cu elevii clasei a IX-a B, cu elevii din liceu) cu implicarea psihologului școlii (fila 148 la dosar).

Conducerea liceului a aprobat întâlniri săptămânale ale elevului cu psihologul școlii încă de la începutul anului școlar 2018-2019, deși elevul nu avea un certificat CES.

Diriginta clasei a IX-a B a desfășurat un rol activ în prevenirea incidentelor care ar fi putut fi provocate de elevul în momentele de furie sau supărare, precum și în aplanarea conflictelor dintre elevul și alți elevi, pe măsură ce acestea apăreau; de asemenea, aceasta a dat dovadă de toleranță față de derapajele comportamentale ale elevului (până la incidentul în care acesta a mușcat un alt elev, neconsemnând situațiile care îi erau sesizate cu privire la elevul, încercând, în principal, să nu dea amploare situațiilor conflictuale și apelând la înțelegerea colegilor și a părinților acestora pentru rezolvarea conflictelor.

Petenții, în calitate de părinți ai elevului și-au exprimat recunoștința pentru eforturile cadrelor didactice vis-a-vis de fiul lor, în adresa înregistrată la Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu cu nr. 1755/10.12.2018.

Părinții elevului nu s-au conformat recomandării cadrelor didactice ale liceului Tudor Vladimirescu de la începutul anului școlar 2018-2019, de a obține un certificat pentru cerințe educaționale speciale, în baza căruia ar fi beneficiat de un profesor de sprijin.

Ca urmare a incidentelor create de elev pe parcursul trimestrului I, conducerea Liceului Tudor Vladimirescu, prin director, a optat să sancționeze elevul o singură dată cu mustrare scrisă și scăderea notei la purtare la nota 2, în locul acordării mai multor sancțiuni succesive, dar mai puțin grave; conform discuțiilor purtate cu directorul liceului în data de 23.05.2019, motivația scăderii notei la purtare la nota 2 a constat în convingerea că nota 2 este nota care atrage atenția cel mai bine asupra gravității faptelor comise, forțând elevul să fie atent pe semestrul II în privința comportamentului pentru a nu rămâne repetent și că scăderea notei la purtare are un caracter educativ prin care se amendează un anumit comportament nedorit (astfel ca elevii să nu rămână cu impresia că se trece cu vederea peste încălcarea Regulamentului intern), în același timp elevii având șansa să-și remedieze comportamentul, să se îndrepte;

Elevul a fost sancționat pentru comportament violent la un moment în care acesta nu avea certificat CES.

În semestrul I al anului școlar 2018-2019 au mai fost sancționați doi elevi din clasa a IX cu scăderea notei la purtare la nota 2, acestora modificându-li-se nota în primele 8 săptămâni de la reluarea cursurilor ca urmare a remedierii comportamentului acestora; situația a fost diferită în ceea ce privește pe elevul, care în semestrul II a continuat comportamentul nepotrivit, motiv pentru care nota 2 la purtare a rămas nemodificată;

În sesizarea transmisă spre competentă soluționare CNCD, petenții susțin că au fost informați de către conducerea liceului Tudor Vladimirescu în legătură cu un singur incident provocat de fiul acestora (mai exact incidentul din data de 23.11.2018) referindu-se, cel mai probabil, la o înștiințare în scris, omițând însă, să menționeze faptul că elevul a fost implicat în nenumărate incidente pe parcursul semestrului I asupra cărora au fost înștiințați verbal de către diriginta clasei a IX-a B și de o elevă, colegă de clasă cu elevul;

În sesizarea transmisă spre competentă soluționare CNCD, petenții susțin că profesoara de chimie manifestă o ostilitate înverșunată împotriva fiului acestora; în acest sens membrii

echipei de investigație nu au identificat elemente din care să se concluzioneze că profesoara de chimie a încălcat dreptul la educație al elevului , sau dreptul la demnitate al acestuia.

V. Motivele de fapt și de drept

25. În fapt, Colegiul director reține că obiectul dedus soluționării constă în comportamentul discriminatoriu față de elevul al conducerii Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu, având la bază criteriul de boală (sindromul Asperger).

26. În drept, Colegiul director analizează acțiunile părții reclamate din perspectiva asigurării echilibrului impus de respectarea principiul nediscriminării și a drepturilor prevăzute de legislația în vigoare. Altfel spus, Colegiul director va analiza dacă au fost încălcate prevederile art. 2 alin. (1) coroborat cu art 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, atât de cadrele didactice, cât și de conducerea școlii.

Potrivit art. 2 alin. (1) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza unui criteriu, care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege.

27. Potrivit art. 15 din actul normativ indicat mai sus, *“Constituie contravenție, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”*.

28. O formă a discriminării este hărțuirea reglementată de art. 2 alin. 5 din OG nr. 137/2000 ca fiind un comportament pe baza unui criteriu, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv. *“Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”*. Hărțuirea reprezintă o formă de discriminare, introdusă de legiuitorul român în procesul de transpunere a prevederilor Directivei Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000, și prevederile Directivei Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L303 din 2 decembrie 2000.

Astfel, fapta de hărțuire se circumstanțiază într-un comportament care poate îmbrăca diferite forme. Formularea textului cuprinde sintagma „orice comportament”. Sintagma „orice comportament” denotă intenția legiuitorului de a cuprinde o arie largă de comportamente, și nu una restrictivă, ceea ce permite reținerea unor calificări diferite în practică, și care pot să varieze de la caz la caz, circumscrise sub forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, gesturi, acte sau fapte etc. Mobilul sau cauza comportamentului este determinat de un criteriu inerent, care este în mod expres prevăzut de legiuitor, într-o listă neexhaustivă, având în vedere că textul de lege prezintă într-o enumerare cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, boală cronică necontagioasă, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârsta, handicap, statut de refugiat ori azilant”.

Manifestarea comportamentului pe baza oricăruia dintre criteriile prevăzute de lege „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest element constitutiv al hărțuirii, permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”.

Încluderea hărțuirii ca formă de discriminare în aquis-ul comunitaire și transpunerea acestuia în legislația națională este extrem de importantă. Discriminarea nu se manifestă per se, doar sub forma unor prevederi normative sau practici, ci și sub forma comportamentelor care creează un impact asupra mediului în general, variind de la violența fizică la remarci sau afirmații cu caracter rasist, până la ostracizare generală. Această formă de discriminare aduce atingere demnității, sub aspect psihic și emoțional, persoanelor aparținând unei minorități sau alteia.

29. Luând act de susținerile părților și de totalitatea înscrisurilor depuse la dosar, Colegiul director reține că petenții au informat verbal conducerea unității cu privire la starea de sănătate a copilului, respectiv faptul că acesta suferă de sindromul Asperger iar, ulterior, au depus și documentele medicale doveditoare.

Colegiul director este de opinie că unitatea școlară nu a luat atitudine în momentul în care față de elev se exercitau presiuni care l-au determinat într-un final să fie timorat, să se exteriorizeze atunci când simțea că nu este înțeles. Faptul că între el și alți elevi din școală au avut loc mai multe incidente/ altercații, copilul având reacții violente asupra acestora din urmă (colegii fiind scuipați, mușcați, zgâriați, speriați, înspăimântați de comportamentul agresiv al acestuia), elevul având un limbaj vulgar chiar și în prezența unui cadru didactic arată că elevul s-a simțit respins, neînțeles și marginalizat chiar de către persoanele care ar fi trebuit să-i întindă o mână de ajutor și să-l înțeleagă, situația acestuia fiind una specială. Nu poate fi vorba de lipsa de informare cu privire la starea de sănătate a elevului atâta vreme cât, încă de la începutul anului școlar 2018-2019, au fost aprobate de către conducerea liceului, întâlniri săptămânale ale elevului cu psihologul școlii, deși elevul nu avea încă un certificat CES care să menționeze profilul psihologic și recomandările pentru planul de abilitare-reabilitare. În acest sens, având în vedere simptomatologia acestui diagnostic, evaluarea personalității și a imprevizibilității de care elevul dă dovadă în timpul crizelor, se puteau lua măsuri de supraveghere permanentă a acestuia atât în desfășurarea sarcinilor, cât și din cauza pericolului de a se vătăma pe sine sau pe alții, neputând conștientiza pericolele.

Singurele măsuri luate de conducerea școlii au fost mustrea scrisă din data de 31.01.2019 și scăderea notei la purtare pentru abatere disciplinară, fiindu-i acordată nota 2 la purtare pe semestrul I al anului școlar 2018-2019. Aceste măsuri punitive evidențiază aspectele negative al elevului în timp ce, la baza educației incluzive stau principiile adaptării comportamentului profesorului și al mediului de la clasă nevoilor copilului și respectul pentru diversitate, care nu au fost niciodată aplicate adolescentului, elev cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă. Atunci când elevul a avut manifestări specifice tulburării sindromului Asperger, a fost sancționat și învinovățit pentru diferențele sale, atrăgând o serie de măsuri disciplinare, acest gest putând provoca reacții emoționale adverse asupra lui.

Având în vedere cele de mai sus precum și documentele existente la dosar, Colegiul director reține comportamentul pasiv al unității școlare și atitudinea discriminatorie față de elevul. Practic, Colegiul director analizează dacă partea reclamată, prin comportamentul ei față de elev, a încălcat prevederile legale incidente. Colegiul director nu analizează și nu se pronunță cu privire la acțiunile profesorilor și ale psihologului școlii deoarece este de opinie că nu au încălcat prevederile legale incidente OG nr. 137/2000R.

Sigur că pe lângă acel cadru intimidant, ostil, degradant la care a fost supus elevul, Colegiul director consideră că atitudinea unui cadru didactic față de toți elevii săi trebuie să fie conformă cu legislația, însă și cu moralitatea și buna credință. Diriginta clasei a IX-a B a desfășurat un rol activ în prevenirea incidentelor care ar fi putut fi provocate de către elev în momentele de furie sau supărare, precum și în aplanarea conflictelor dintre elevul și alți elevi, pe măsură ce acestea apăreau; de asemenea, aceasta a dat dovadă de toleranță față de derapajele comportamentale ale elevului (până la momentul în care acesta a mușcat un alt elev din clasa a X-a, neconsemnând situațiile care îi erau sesizate cu privire la elevul), încercând în principal să nu dea amploare situațiilor conflictuale și apelând la înțelegerea colegilor și a părinților acestora pentru rezolvarea conflictelor. De asemenea, profesoara de chimie a optat pentru rezolvarea pe cale amiabilă a incidentelor întâmplare la orele de chimie, i-a rugat pe copii să înțeleagă ca elevul este un copil mai special, care are niște probleme de sănătate și a dat dovadă de toleranță față de comportamentul elevului, în acest sens nefiind identificate elemente din care să se concluzioneze că profesoara de chimie a încălcat dreptul la educație al elevului sau dreptul la demnitate al acestuia. Psihologul școlii nu putea acționa în lipsa unei solicitări din partea școlii sau a părinților. De asemenea, profesorii de clasă au acționat și în interesul celorlalți elevi.

30. Colegiul director apreciază că unitatea școlară a încălcat prevederile legale incidente, respectiv art. 2 alin 1 coroborat cu art. 15 din OG nr.137/2000 R1, pentru următoarele considerente:

Partea reclamată avea cunoștință de problemele medicale ale elevului, întrucât părinții elevului, la momentul începerii anului școlar în clasa a IX-a, au furnizat conducerii școlii și, implicit dirigintei elevului, documente și date despre dizabilitatea acestuia, respectiv tulburare sindrom Asperger, aceasta înscriindu-se în sfera dizabilității atât din punct de vedere al patologiei medicale asociate, cât și al necesității adaptării mediului la o serie de particularități specifice acestui tip de dizabilitate (vezi filele 8-12 la dosar). Pe de altă parte, în conformitate cu prevederile Legii nr. 487/2002 R, părinții nu sunt obligați să facă public acest lucru, cu

excepția cazurilor prevăzute de lege, care sigur au în vedere înștiințarea școlii ori a cadrelor didactice, lucru pe care părinții l-au făcut. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 16 alin. 1) din Legea nr. 487/2002 *"Persoana care este evaluată din punct de vedere al sănătății mintale are dreptul la confidențialitatea informațiilor, cu excepția situațiilor prevăzute de lege."* În această situație cadrul didactic precum și conducerea școlii aveau obligația păstrării confidențialității informațiilor.

Potrivit Fișei de evaluare psihologică în vederea încadrării în grad de handicap, orientării școlare și profesionale și a planificării beneficiilor, serviciilor și intervențiilor pentru copilul cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale eliberat de Asociația pentru recuperarea copiilor cu autism și deficit de atenție la data de 04.10.2008 și înaintat conducerii unității școlare de către părinții elevului (vezi filele 9-12 din dosar), la simptomatologie prezentă se enumeră, printre altele: dificultăți de interacțiune socială, comportamente obsesiv-compulsive și ritualuri, anxietate, imaturitate emoțională, toleranță scăzută la frustrare (în mod deosebit în situații de respingere socială sau când este jignit, când i se impun reguli sau oamenii din jur folosesc cuvinte pe care el le refuză etc). Profilul psihologic încadrează elevul ca un adolescent cu inteligență superioară, dar cu o empatie scăzută, tendințe de izolare socială, dominat încă de fixații, stereotipii și compulsii, incapabil încă să realizeze activitățile specifice vârstei și să evite pericolele, având nevoie de susținere permanentă și de prezența unui adult pentru medierea relației cu cei din jur. Acesta nu se poate integra social singur din cauza tendințelor de izolare și stângăciei sociale, dar cu ajutor și mediere reușește să se integreze într-un grup și chiar se bucură de reușită. Se consideră că în acest caz este necesară și intervenția unității școlare cu luarea, de asemenea, de măsuri în vederea desfășurării actului educațional în condiții normale.

Conducerea unității școlare nu a dat dovadă de implicare și îndreptarea atenției către elev în vederea acordării de sprijin în conformitate cu nevoile sale raportat la mediul educațional. Conducerea liceului Tudor Vladimirescu a optat (prin director și Consiliul profesoral) să sancționeze elevul cu mustrare scrisă și scăderea notei la purtare la nota 2, în locul acordării mai multor acțiuni succesive, dar mai puțin grave. Conform explicațiilor date de directorul unității școlare în raportul de investigații efectuat de CNCD, motivația scăderii notei la purtare la nota 2 a constat în convingerea că nota 2 este "nota care atrage atenția cel mai bine asupra gravității faptelor comise, forțând elevul să fie atent pe semestrul II în privința comportamentului pentru a nu rămâne repetent și că scăderea notei la purtare are un caracter educativ prin care se amendează un anumit comportament nedezirabil (astfel ca elevii să nu rămână cu impresia că se trece cu vederea peste încălcarea Regulamentului intern), în același timp elevii având șansa să-și remedieze comportamentul, să se îndrepte."

Astfel, Colegiul director are în vedere și starea emoțională a elevului diagnosticat cu această tulburare, deoarece astfel de situații pot avea consecințe grave asupra dezvoltării acestuia. Este absolut necesar ca adolescentul să nu simtă respingerea ori batjocura celor din jur, în special a cadrelor didactice și a colegilor de clasă și din școală, având în vedere că relația dintre aceștia trebuie să fie una apropiată și deschisă. Pentru îmbunătățirea vieții de zi cu zi a adolescentului **e nevoie de mult echilibru emoțional ambiental, de sprijinul consecvent și constant al părinților, terapeuților și cadrelor didactice.**

31. Astfel, Colegiul director reține, din documentele existente la dosarul cauzei, faptul că se cunoștea situația elevului, însă nu s-au luat măsuri în acest sens. Există obligația ca directorul/ conducerea școlii să cunoască situațiile de acest gen, legate de elevi ori cadre didactice, mai ales că s-a pus în discuție presupusul comportamentul agresiv al elevului. Totodată, era necesar a se ține cont de recomandările de specialitate în ceea ce privește planul de reabilitare a adolescentului în calitatea sa de elev, pentru participarea acestuia la activitățile școlii, facilitarea și încurajarea interacțiunii cu grupul de egali, înțelegerea și respectarea regulilor sociale, dezvoltarea capacității de a învăța de la grupul de egali, descreșterea comportamentelor neadecvate, achiziționarea și respectarea regulilor și normelor speciale.

Aplicarea sancțiunii cu mustrare scrisă și scăderea notei la purtare la nota 2 a creat afectarea stării emoționale a elevului, această situație putând avea consecințe grave asupra dezvoltării adolescentului cu tulburări specifice sindromului Asperger.

32. Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director reține incidența prevederilor art. 2 alin. 1, alin. 5 coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000, R1 în cazul conducerii școlii.

Cu privire la sancționarea faptelor de discriminare, Colegiul director are în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Comportamentul pasiv al Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu din București, prin reprezentant legal intră sub incidența prevederilor art. 2 alin. (1), alin. (5) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000 R1;

2. Sancționarea Liceului Teoretic Tudor Vladimirescu prin reprezentant legal - director prof. cu sediul în București, Sector 6. B-dul Iuliu Maniu nr.15, cu amendă contravențională în cuantum de 1.000 lei, potrivit art. 2 alin.11 și art. 26 alin.1 din OG nr. 137/2000 R1 coroborat cu art. 8 din OG nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu prin reprezentant legal, Director prof. Pavel Lazarov va achita amenda la Administrația Finanțelor Publice a Sectorului 6, conform OG nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății

amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata** și a **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – membru

SANDU TATIANA VERONICA – membru

DINCĂ ILIE – membru

HALLER ISTVÁN – membru

GHEORGHIO LUMINIȚA – membru

POPA CLAUDIA SORINA – membru

LAZĂR MARIA - membru

Data redactării 24.02.2020;

Redactat și motivat de P.C.S./ F.L.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu